

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2019 - 2022

Talouden näkymät

Julkisen talouden suunnitelman (JTS) perusarvio Suomen talouden tilanteesta ja kehitysnäkymistä vastaa olennaiselta osin ETLAn arviota:

- Suomen talous kasvaa lähivuosina nopeasti, mutta kasvu hidastuu periodin lopulla kohti potentiaalisen kasvuvauhtia. Etlan kasvuvauhtiarvio on kuitenkin hieman nopeampi jokaisena vuonna ja BKT:n määrä on 1,5 % korkeampi vuonna 2022 kuin VM:n ennuste.
- Työllisyys jatkaa paranemistaan kummassakin ennusteessa. Etlan arvioima työllisyysaste päättyy kuitenkin marginaalisesti alemmalle tasolle kuin VM:n ennustamaan 73,2 % vuonna 2022. Etlä siis arvioi tuottavuuden kasvavan hieman nopeammin kuin VM. Työttömyysasteissa ei ole sanottavaa eroa.

Talouspolitiikan haasteet

JTS toteaa, että

- ennustettu aiempiin arvioihin nähden selvästi nopeampikaan kasvu ei riitä poistamaan julkisen talouden kestävyysvajetta toistaiseksi päätettyjen politiikkatoimien perusteella (vajearviossa ei ole otettu huomioon sote-uudistuksen vaikutusta)
- työllisyysaste jää ennustetusta noususta huolimatta selvästi alemmaksi kuin muissa Pohjoismaissa
- kasvun edellytysten parantamiseen ja julkisen talouden vahvistamiseen tähtäviä toimia on syytä jatkaa

Etlan käsityksen kaikki nämä arviot ovat oikeita.

Toisaalta kestävyysvaje-arvioihin liittyy huomattavaa epävarmuutta. VM arvioi vajeen noin 2,5 prosentiksi. Tämä muodostuu lähes kokonaan väestörakenteeseen liittyvistä pitkän ajan menopaineista, koska rakenteelliseksi jäämäksi VM arvioi vuonna 2022 vain -0,1 %. Etlalla ei ole päivitettyä arviota ikääntymisen kestävyysvajevaikutuksesta, mutta aiemmin se on arvioitu runsaaksi 1 prosentiksi. Olettaen, että rakenteellinen jäämä on VM:n arvioima (Etlan oma rakenteellisen alijäämän arvio ei ulotu vuoteen 2022), Etlan arvioimalla ikääntymisen vaikutuksella kestävyysvajeen piste-estimaatti olisi alle 1,5 %. Tällainen pienempi piste-estimaatti ei kuitenkaan anna aihetta pitää kestävyysvajetta vähäpätöisenä. Pitkän ajan vajearviot ovat hyvin herkkiä pienille muutoksille oletuksissa. Jo eläkerahastojen sijoitustuottojen ja väestökehityksen epävarmuus merkitsee, että on 50 % todennäköisyys, että kestävyysvaje on 2 prosenttiyksikköä piste-estimaattia suurempi. Jos Tilastokeskus käyttää väestöennusteessaan syntyvyydestä uusinta

havaittua arvoa, syksyn 2018 ennusteeseen sisältyvä syntyvyyden väheneminen tulee heikentämään merkittävästi kestävyysvaje-arvioita. Kestävyysvajekäsitteen tärkeyden takia olisi hyvä, että raportissa selvitettäisiin yksityiskohtaisesti mistä tekijöistä vaje-arvion muutos edelliseen JTS:aan verrattuna johtuu. Nyt sitä on hankala päätellä.

Hallitus on tavoitellut alkujaan 5 prosentiksi arvioidun kestävyysvajeen kuromista umpeen 4 miljardin säästöillä, 2 miljardin parannuksella korkeampaan tuotannon tasoon ja työllisyyteen johtavan rakennepolitiikan ansiosta sekä 4 miljardin rakenteellisilla uudistuksen julkisessa taloudessa itsessään. Viimeksi mainitusta 3 miljardia pitäisi tulla sote-uudistuksesta.

Kaksi ensiksi mainittua elementtiä näyttää toteutuvan, mutta sote-uudistuksen säästövaikutuksista on mahdotonta sanoa tässä vaiheessa mitään varmaa. Lyhyellä aikajänteellä kulut pikemminkin kasvavat kuin pienenevät.

Pelkästään näistä syistä on perusteltua korostaa työllisyysasteen nousun tärkeyttä. Pohjoismaisen työllisyysasteen (noin 5 prosenttiyksikköä Suomea korkeampi) saavuttaminen pienentäisi kestävyysvajetta noin 2 prosenttiyksikköä. Korkea työllisyysaste on myös hyödyksi tulonmuodostuksen ja tulojen tasaisen jakautumisen näkökulmasta sen ohella, että työllä on itsessään osallisuutta lisäävä vaikutus.

Keskeiset ennusteluvut VM vs. Etna

Taulukko 1.	VM 13.4.2018				Etna 20.3.2018			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
	ennuste	ennuste	ennuste	ennuste	ennuste	ennuste	ennuste	ennuste
	%:a BKT:sta				%:a BKT:sta			
Rakenteellinen jäämä	-0,5	-0,6	-0,3	-0,1	-0,6	-0,8		
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-0,6	-0,2	0,1	0,3	-0,6	-0,1	0,4	0,6
Julkisyhteisöjen bruttovelka	60,4	58,9	57,4	56,7	60,8	59,4	57,6	55,9
Julkisyhteisöjen menot	53,7	52	51,7	51,4	52,8	51,9	51,3	50,8

Taulukko 2.	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022
BKT:n arvo, mrd. euroa1)	223,8	233,1	243,1	252	260,1	268,3	224,3	234,1	243,6	253,1	261,9	271,2
BKT:n määrän muutos-%	2,7	2,6	2,2	1,8	1,3	1,1	3,0	2,8	2,4	1,9	1,7	1,7
Työttömyysaste, %	8,6	8,1	7,5	7	6,9	6,8	8,6	8,1	7,7	7,4	7,2	6,9
Työllisyysaste, %	69,6	71,1	71,9	72,5	72,9	73,2	69,6	70,8	71,7	72,2	72,6	73,0
Kuluttajahintaindeksi, muutos-%	0,7	1,2	1,4	1,7	1,8	2	0,8	1,2	1,5	1,9	1,9	2,0
Pitkä korko-%, 10v	0,5	1	1,4	1,7	2,1	2,4						

1) TK:n korjatut tiedot 29.3.2018

Taulukko 3.	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	%:a BKT:sta						%:a BKT:sta					
Verot ja sosiaaliturvamaksut	43,4	42,5	42,3	41,9	41,8	41,6	43,1	42,5	42,3	42,4	42,3	42,3
Julkisyhteisöjen menot	53,7	52,7	52	51,7	51,4	51,2	53,9	52,8	51,9	51,3	50,8	50,3
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto	-0,6	-0,6	-0,2	0,1	0,3	0,3	-0,9	-0,6	-0,1	0,4	0,6	0,8
-Valtionhallinto	-1,7	-1,6	-0,9	-0,4	-0,2	-0,1	-1,8	-1,5	-0,9	-0,3	0,0	0,4
-Maakuntahallinto				-0,4	-0,5	-0,4						
-Paikallishallinto(1)	-0,1	-0,2	-0,4	-0,1	-0,1	-0,2	-0,1	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
-Työeläkelaitokset	0,9	1	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7
-Muut sosiaaliturvarahastot	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Perusjäämä	-0,3	-0,4	-0,1	0,2	0,3	0,3	0,1	0,4	0,8	1,2	1,5	1,7
Rakenteellinen jäämä	-0,1	-0,5	-0,6	-0,3	-0,1	-0,1	-0,6	-0,6	-0,8			
Julkisyhteisöjen bruttovelka	61,4	60,4	58,9	57,4	56,7	56	62,4	60,8	59,4	57,6	55,9	53,8
Valtionvelka	47,3	46,9	45,6	44,4	43,5	42,7	47,2	46,2	45,3	43,9	42,4	40,6

(1) Etlan ennusteessa paikallishallinto kattaa myös maakuntahallinnon.